

ZMIJE

Ženy v dedine plakali keď našli mužovo telo. Bolo zbedačené na nepoznanie a keby jeho muky učinili zadosť Ježišovi, cirkev by ho vyhlásila za svätého. Tie lesy poznal ako svoju dľaň, no i tak sa mu stali osudné. Nikto si to nedokázal vysvetliť. Možno ho niečo vystrašilo, možno sa na chvíľu pomiatol. Kto vie. Miestni ho hľadali takmer týždeň. Obavy naplnil až jeden lovec, ktorého pes vysokým štekotom hlásil korisť. Jeho ňuch jatril akýsi sladkastý hnilobný puch, obchádzajúci smrečiny sparného leta. Bolo to siedmeho dňa.

V hrudi mal obrovskú dieru a zver, schádzajúca sa k rannému kŕmeniu, tiež zanechala hlboké stopy. Telo zviezli do dediny na voze. Muži, poháňajúci kone si pred ústami a nosom držali kusy látky, navlhčené v studenej vode potoka. Živočíšna vôňa sa tiahla údoliami a dávala na vedomie prítomnosť smrtky. Nikto veru nevie hodiny, kedy sa jeho telo v prach obráti. Do hrobu ho spustili ešte toho dňa. Nebolo to úctivé, ale inak sa stať nemohlo. Hrudy hliny zasypali neopracovanú rakvu a všetko čo po mužovi ostalo boli žena a dcéra. Tá svojho otca naposledy ani neuzrela.

Matka bola krásna a dcéra dávala znať, že semä pučí z rovnakej pôdy. Len jej pohľad, ten pohľad. Vlasy rástli, prsia sa nalievali krvou, ale oči. Tie zamrzli v momente, keď ju zastihla zvesť o smrti jej otca. Boli čierne a dokonca aj za slnečných dni jej tvár vyzerala akoby spočívala v tieni. Vo všetkej tej tme svietili len dve biele bodky, ktorými páčila ľudí v dedine. Takmer všetok svoj čas venovala lesom. Túlala sa horami, prehrievajúcimi jej studené srdce.

Druhým letom zasiahli kraj ohne. Oranžové plamene sa tiahli dolu kopcami ako draci chrliaci skazu. Niekoľko dní boli drevenice usadené v dyme. Hmla nepoľavovala a kostol bol plný tichých prosieb a modlitieb. Ženy kľáčali s ružencami prepletenými

medzi prstami a snažili sa vierou uhasiť iskry poletujúce nad ich strechami. Muži plnili vedrá vodou zo studní a oblievali nimi usadlosti. Skrz horúčavu bolo vidieť ako para stúpa k nebesiam. Dievča za tých dni nechodilo do lesov. Matka jej zakázala.

Prvú noc ohňov matka naliala horúcu vodu do kade. Drela dcérino telo a mútila vodu. Matka bola prekvapená jej zanedbanosťou. Cez všetok nepoľavujúci smútok nevidela krivdu, rastúcu v dieťati. Koža na rukách bola rozmočená, no matka aj tak cítila všetky mozole a ranky, ktorými boli posiate. Matka opustila izbu a šla po hrebeň. Dievča ostalo samo. Dívalo sa na svoje krátke nechty. Po stranách sa mu urobili bledé výrastky. Začalo si ich trhať. V drobných rankách mu navreli kvapôčky krvi, s tikotom hodín čeriace špinavú hladinu. Matka vstúpila do miestnosti a uvidela to. Udrela dcéru po rukách. Dcéra sa na ňu zadívala vlčími očami. Ako keby nad vlastnou matkou vyniesla rozsudok smrti. Česala jej vlasy. V zlepených pramienkoch nachádzala zvyšky ihličia. Opäť ich zliala vodou, naklonila sa k jej hlave. Pobožkala svoju dcéru na temeno. V nose jej utkvela vôňa mydla.

Plamene napokon dedinu obišli. Kto vie čo by sa dialo keby horúčava nezvolala búrku. Blesky trieštili stromy, po nich nasledoval dážď. Vytrvalo lialo takmer týždeň. Dcéra križovala lesy už za dažďov. Zo zeme trčali čierne pahýle, všetko bolo pokryté popolom. Jej kroky viedli k rieke, ktorej hladina bola nízka. Brehy boli posiate mŕtvymi rybami. Bosé chodidlo namočila do rieky a ucítila teplo, čo zabilo ryby. Kráčala proti prúdu keď si všimla pohyb v bahne. Ležalo tam telo hada vôkol ktorého sa hemžili drobné mláďatá. Hady mali na chrbte tmavé kľukaté vzory. Dobiedzali do zdochliny ako keby ju chceli prebrať k životu. Bok bol otvorený, oči neboli nikde a aj napriek dažďu telo obletovali mäsité muchy. Dievča si vyzlieklo halenku a hadov uložila do nej. Prešlo pustými spáleniskami až došla k zeleným pastvinám. Za ich hranicou sa tiahol brezový háj. Pretekal ním potok vyvierajúci v horách. Zanieslo ich k opustenej líščej nore. Tmavá diera

spočívala v strmom brehu týčiacom sa nad zurčiacou vodou. V brezinách natrhlo trávu, ktorou vystlalo noru. Uzlík z halenky rozviazalo a hady po jednom vložilo do hniezda. Ani jedno z mlád'at mu neublížilo.

Od toho dňa ich dcéra chodievala navštevovať každý deň. Brala ich do rúk, cítila tie suché telá na bruškách prstov. Dívala sa im do červených očí a oni k nej naťahovali svoje rozoklané jazyky. Nosievala im myši a inú háved', pochytanú do pascí pri sýpke. Mlynár ju každé ráno vídaval dvíhať sklapnuté pružiny, pretínajúce hlodavcom krky. Nikdy sa jej ale nepýtal čo s tými torzami robí. Nezaujímalo ho to a navyše dievča už v dedine aj tak každý považoval za čarodejnicu. Matka sa pomiatla od žiaľu a dieťa nosilo vlasy zlepené od živice. Hádzalo hadom mršiny. Bili sa o nich a dávili sa pri vťahovaní súst. Z tlám im trčali len chvosty ružovejúce ako detské líca.

Leto skončilo a jeseň bola krátka. Nora zanedlho zívava prázdnotou. Dcéra nevedela, kde sa podeli. Každý deň tam chodievala aj v mrazoch, hoc vedela, že tam života nenájde. Hady sa vrátili na Juraja. Boli väčšie ako tie minulého leta, nevedela však či sa vrátili tie isté. Snažila sa rozpamätať, no v mysli nenosila žiadnu spomienku na ich výzor. Dažde sa striedali s neznesiteľnými horúčavami a tisícky komárov hodovali na všetkom čomu tepala krv. Odháňala ich a oberala z hadov kliešte, ich sivé hlavičky rástli po každej noci. Medzi hadmi trávila štyri letá.

Toho štvrtého prišla svadba. Matka počas rokov pookriala a našla zaľúbenie v spoločnosti syna miestneho vinára. Jedného dňa keď sa vrátila od hadov našla matku sedieť v kuchyni. Lakte mala položené na stole, chrbticu vzpriamenú. Slnko zapadalo a oblohou sa tiahli ružovejúce pásy. Príhodná chvíľa zvestovania lásky. Dcéra vošla do dverí, matka sa usmievala od ucha k uchu. Ten úškrn vyzeral neprirodzene, ako keby si ho pre túto chvíľu chystala celý deň. Prehovárala trasúcim sa hlasom. Toľká urážka otcovej pamiatky! Vari si jej otec nezaslúži matkino večné trúchlenie? Keď dievča začulo slovo

svadba, zovrelo čeľust'. Zuby sa mu pod tým tlakom krivili a kosti takmer prepichli kožu. V srdci malo miesto len pre jedného otca a matka tu s úsmevom na perách sedí a tvrdí, že jestvuje muž, ktorý by od neho rád počul to oslovenie.

Dievča treslo dverami. Rana sa ozývala rovnako ako víchor, za jesene brúsiaci steny kameňolomu. Šlo za tmy k hadom. Ľahlo si na zem, na chrbte cítilo chlad. Dívalo sa na oblohu. Vrcholce stromov sa kolísali a šumeli. Dotyky hadích tiel na nohách ho štekli. Jeden z nich sa skĺzol po dievčenskom krku. Koža mu začínala belieť. Chvelo sa od chladu. Noc strávil schúlené ako v materinskom lone. Začalo plakať.

Rok ubehol. Príroda zrela do krásy a neskoré leto voňalo všetkými kvetinami a zelinou. Hadom sa darilo. V kľbku sa hmýrilo dvanásť dospelých zmijí. S hnevom sipeli na všetko čo sa pohlo. Pri každom dopadajúcom tieni, sa krútili do zhluku, ako keby ich mala zašliapnuť chlpská čižma. Upokojili sa iba keď uzreli ju. V tom zlatistom sparne sa jej rozpustené vlasy dotýkali bedier a pery mala žírne. Jej krása bola pudová, každý muž by priniesol hlavu Jána Krstiteľa na striebornom podnose, ak by si o ňu zažiadala.

Matke v jej veľký deň dievča nechýbalo. Možno si ani nevšimla, že nie je prítomné. Dcéra sa v ten deň zjavila pri potoku so zhrdzaveným vedrom. Bosé nohy mala zaprášené. Kľakla si k nore a začala z nej vyťahovať jedného hada za druhým. Jej pohľad sa im páčil. Prázdny, ale pulzujúci radosťou z tých úmyslov, čo zosnovala noci keď jej od chladu drkotali zuby. V snoch sa jej možno v snoch zjavili jazdci, ktorých koňom viali plesnivé hrivy. Nik iný by jej nemohol vnuknúť to desivé rozhodnutie, s ktorým sa ráno nato zobudila. Konečne nastal ten deň a ona kládla čierne telá na dno vedra. Hady ležali pokojne, vedomé si svojho poslania. Na starých trámoch kostolnej veže sa v diaľke kolísal zvon. Dotieral hlasom clivým a zúfalým. Dedina sa radovala z nového zväzku.

Tenká kovová rúčka rezala dcéru do dlaní. Niesla ho až k poliam. Po ich okrajoch rástli vlčie maky, ktorých lupene boli obrovské. Chvíľu trvalo, než kvety ukryli

vyčkávajúce zmije. Hostia hodovali a zaľúbeným pohľadom mladomanželov hrali heligónky a husle. Nikto si ju nevšimal. Stála tam medzi stromami, na ktorých viali biele stuhy. Spoza manželského stola ju uzrela matka. Ešte aj v tej chvíli bola slepá a nevšimala si vzdoru v očiach svojej dcéry. Dievča bolo uhranuté ženíchom. Bol mladý. Nebol omnoho rokov starší ako ona. Nedávno bol ešte dieťaťom. Tvár mal bez vrások a koža bola vypnutá. Ruky mal jemné, lebo nikdy neuzreli prácu. V tých rukách chcela spočívať jej matka. Tá sa naklonila ku svojmu mužovi a čosi mu pošepala do ucha. Ženích sa zadíval na dievča. Nikdy predtým ju nevidel. Ústa mu klesli, spaľoval dcéru lačným pohľadom. Všimla si to. Pred chvíľou sľúbil vernosť jednej žene a hľa, teraz sa díva na dcéru a v očiach mu tlie žiadza po zovretí mladých bokov. Všetci muži sú vo svojich túžbach rovnakí. Vstal od stola a podišiel k nej. Vraj ju rád spoznal. Dlaňou pohladil jej líce a vtisol bozk na čelo. Všimol si, ako sa od neho odťahuje. Pousmial sa a prijal vedro. Odniesol ho matke na biely obrus. Váha tvarovaného plechu v ňom vykresala iskru podozrenia. Vybral maky. Vtedy ich zbadal. Hady sa krútili, syčali, chystali sa k svojmu dielu. Ženíchovi sa od ľaku podlomili nohy. Pri páde strhol obrus a do lona sa mu zosypalo kľbko zmijí. Tie vrážali svoje jedové zuby do jeho tela. Stehná, hrud', krk, ruky, ako keby bol posiaty spálničkami. V zlobe a bez kontroly do neho vpúšťali jed. Jeden z hadov mu nemohúco visel z brady. Matka sa neveriacky dívala na ten výjav. Uzrela aj úsmev na tvári svojej dcéry. Zmije sa plazili všade. Po stoloch, po udupanej hline, po ženíchovom tele. Tomu sa sťahovali svaly v krku. Nepotrva dlho a už nikdy sa nenadýchne

Hostia začali prevracat' stoly a kusy skla rinčali od všadiaľ. Karafy s červeným vínom začervenali belobu. Kútiky dievčaťa boli rozťahnuté od šťastia. Matka sa len bezradne dívala na tú hrôzu. Rezko prešla k dcére. Rukami jej zovrela krk. Dcérine nohy stratili dotyk so zemou. Matkina sila bola nevídaná. Bez námahy ju držala nad pôdou. Len palcom pravého chodidla kreslila kruh do usadeného brudu. Matka ňou bez rozmyslu

mrskla o stenu domu a prisámbohu prasknutie lebky zvonilo do kraja ako tie zvony, sláviace lásku mladomanželov. Matka uvoľnila stisk, dcéra dopadla na zem mŕtva. Mat' si uvedomila svoj čin. Padla na kolena a prosila Boha aby jej daroval život. Z mŕtvych už ale nevstala. Z čiernych očí sa vytratila zloba. Dcéra sa blažene usmievala. Hady zakrátko nasledovali dievča. Na to spustošené miesto prišli muži so sekerami. Jednu zmiju za druhou rozdupali či rozsekali. Z prevrátených karáf kvapkalo víno na červené maky, váľajúce sa po zemi. Na horúcom slnku pomaly vädli a matka stále trúchlila nad svojim dieťaťom.